

በእነዚህ ከላይ በተጠቀሱት የሥርዓተ ምህዳር አገልግሎቶች መዘባት የሚመጡ አሉታዊ ለውጦች በሰው ልጆች ደህንነት ላይ ከፍተኛ ጫና ይኖራቸዋል። ይህም ኢኮኖሚያዊ እድገትና የመኖር ዋስትናው አስተማማኝ እንዳይሆን ከማድረግ አልፎ ድህነት እንዲስፋፋና የሰው ልጅ የመኖር ህልውና አደጋ ላይ እንዲወድቅ ያደርጋል።

በጥቅሉ ሲታይ የብዝሃ ሕይወት መመናመን፣ መጎሳቆልና መጥፋት ቁልፍ ምክንያቶች ተብለው የሚጠቀሱት የሚከተሉት ናቸው።

- ከመጠን በላይ የሆነ የብዝሃ ሕይወት ሀብት አጠቃቀምና ሀብቱ መልሶ ራሱን እስከማይተካበት ደረጃ ድረስ አሟጦ መጠቀም፣
- የብዝሃ ሕይወትን (የተፈጥሮ ሀብትን) እንደዋነኛ አማራጭ በመውሰድ በስፋት የመጠቀም ልምድና ሙሉ በሙሉ ወይም በአብዛኛው የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴ ውስጥ ሌሎች አማራጮችን ያለማየት፣
- ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ የመጣው የመርዛማ ሙቀት አመንጫ ጋዞች ፣
- የአየር ንብረት ለውጥ ክስተት፣ ወራሪ ዝርያዎች
- የብዝሃ ሕይወት እንክብካቤን በሚመለከት የግንዛቤ ማነስ በዋነኛነት ይጠቀሳሉ።

ብዝሃ ሕይወትን ለመጠበቅ ሊወሰዱ የሚገባቸው እርምጃዎች

ኢትዮጵያ የብዝሃ ሕይወት ሀብቷን ለመጠበቅና በቀጣይነት ጥቅም ላይ ለማዋል የተለያዩ ፖሊሲዎች ፣ የድርጊት ስልቶችና መርሃ ግብሮች፣አዋጆችና ደንቦች አውጥታለች። እነዚህ ፖሊሲዎችና ስልቶች ለብዝሃ ሕይወት ሀብታችን ጥበቃና ዘላቂ አጠቃቀም መሰረት የጣሉ ቢሆንም፤ በተዋረድ በፈፀሙ አካላት ሙሉ በሙሉ አለመፈፀማቸው በትግበራው ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ አድርጏል። ለዚህም አፈፀፀም በተመለከተ ይበለጠ ትኩረት መስጠት ይገባል።

የሀገሪቱን ፖሊሲዎችና አዋጆች መሰረት በማድረግ ቅድሚያ ትኩረት የተሰጣቸውን ዝርያዎችን በዘባታና ኢዘባታ የማንበር ስልትን ማጠናከር ይገባል።

ሥርዓተ ምህዳሮች ለሰው ልጅ ደህንነት የሚያበረክቱት አስተዋፆ እንዲጨምር ለማድረግ ተፈጥሯዊ ዝምድናዎችን እና ግንኙነቶችን ማወቅና በአግባቡ መያዝ ያስፈልጋል።

ዘላቂ አጠቃቀም የብዝሃ ሕይወት አጠቃቀም መከተል ግድ ይላል። የብዝሃ ሕይወት ሀብትን በዘላቂነት መጠቀም ሲባል ብዝሃ ሕይወት ለዛሬው ትውልድ ብቻ ሳይሆን ለመጨረሻ ድረስ ትውልድ በሚቆይ መልኩ መጠቀም ማለት ነው።

ዘላቂ ያልሆነ የብዝሃ ሕይወት አጠቃቀም የሚያስከትለው ችግር

በሰው ልጆች ኑሮና ብልፅግና ላይ አሉታዊ አሻራውን ያሳርፋል።

- ለድህነት መባባስ፣
- የምጣኔ ሀብት ማሸቆልቆል፣
- የምርት መቀነስ፣
- ለድርቅ፣ ረሀብና በሽታ መንስኤ ይሆናል።

ደህን ችግር ለመቅረፍ

- ብዝሃ ሕይወትን በዘላቂነት መጠቀም፣
- ምርታማነትን በአግባቡ ማሳደግ፣
- ተረፈ ምርትንና የምርት ብክነትን መቀነስ፣
- የማኅበረሰቦችን እውቀት በማጥናት ወደ ቴክኖሎጂና ግብርናው ማሸጋገርና ለሥርዓተ ምህዳሮች ጥበቃ ማዋል ብቸኛው አማራጭ ነው።

የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩትን የተለያዩ መረጃዎች ለማግኘት የፌስቡክ ገፃችንን

Ethiopian Biodiversity Institute -EBI

Like and follow ያድርጉ

ድረ ገፃችንን www.EBI.gov.et ይጎብኙ

የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት

ETHIOPIAN BIODIVERSITY INSTITUTE

በህዝብ ግንኙነትና ኮሙዩኒኬሽን ዳይሬክቶሬት የተዘጋጀ

2010ዓ.ም

የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት

የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት በ1972 በአለም አቀፍ ደረጃ የዕለታዊ ጀነቲክ ሀብት ማዕከል እንዲቋቋም በተወሰነው መሰረት እ.ኤ.አ በ1976 በኢትዮጵያና በጀርመን መንግስት መካከል በተደረገ የትብብር ስምምነት ስራውን በዕለታዊ ላይ ትኩረት አድርጎ የዕለታዊ ጀነቲክ ሀብት ማዕከል በሚል ለመጀመሪያ ጊዜ ተቋቋመ።

ማዕከሉ የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት የሚለውን ስያሜ እስካገኘበት እ.ኤ.አ 2013 ዓ.ም ድረስ የተለያዩ ተግባራትን ሲያከናውን ቆይቷል።

በአሁኑ ሰዓት ኢንስቲትዩቱ የሀገሪቷን የብዝሃ ሕይወት ሀብት መጠበቅ፣ በዘላቂነት ጥቅም ላይ እንዲውሉ ማድረግ እና የጀነቲክ ሀብት አርክቦትና ፍትሀዊ ጥቅም ተጋሪነትን ማስፈንን ዓላማው አድርጎ እየሰራ ይገኛል።

የብዝሃ ሕይወት ምንነት

- ብዝሃ ሕይወት የዕለታዊ ፣ የእንስሳትና የደቂቅ አካላት ዝርያዎች ስብጥር ሲሆን እነዚህ አካላት በተደጋጋፊነትና በአንድነት የሚኖሩበት ስርዓተ ምህዳር እና ተያያዥ የማሕበረሰብ እውቀቶችን ያጠቃልላል።
- የብዝሃ ሕይወት ተለያይነት በዘረመል ፣ በዝርያ እና በሚኖሩበት ሥርዓተ ምህዳር ይገለጻል።
- የስርዓተ ምህዳር ተለያይነት አካባቢው በሚኖረው የሙቀት፣ የእርጥበት ፣ የአፈር አይነትና የብዝሃ ሕይወት ሀብቶች ይዘትና ስብጥር ይገለጻል።
- የዝርያ ተለያይነት በዕለታዊ፣ በእንስሳትና በደቂቅ አካላት መካከል ያለውን ልዩነት ያሳያል።
- የዘረመል ተለያይነት ሕይወት ያለውን ማንኛውንም አካል ውጫዊ ገፅታውንና

ጥቅም ላይ ማዋል ለአሁንም ሆነ ለመጪው ትውልድ ምቹ የኑሮ ሁኔታ በመፍጠር እና ለሀገር እድገት ጉልህ ሚናን በመጫወት ረገድ የብዝሃ ሕይወት ሀብት ጠቀሜታው የጎላ ነው።

የጀነቲክ ሀብት ጠቀሜታዎች

በአሁኑ ጊዜ የአየር ሙቀት፣ የአፈር ለምነት ፣ የበሽታ ፣ የተባይና የድርቅ ሁኔታ በጣም ተለዋዋጭ በመሆኑ ተለያይነት ያላቸው የጀነቲክ ሀብቶች እነዚህን ሁኔታዎች ለመቋቋም ያስችላሉ።

የጀነቲክ ሀብት ተለያይነት የተሻሻሉ እና ከፍተኛ ዋጋ ያላቸውን ዝርያዎች ለማግኘት ፣ ቀጣይነት ያለውና የማይወደቁ ምርት ለማግኘት፣ የሙቀት መጠን መለዋወጥ እንዲሁም መጥፎ የአፈር ይዘትና ሌሎች የአካባቢ ተፅዕኖዎችን የሚቋቋሙ ዝርያዎችን ለማግኘት ይረዳል።

በአንድ ዝርያ ውስጥ ያለው ተለያይነት በጨመረ መጠን ተለዋዋጭ የአካባቢ ሁኔታዎችን ለመቋቋም ያስችላል።

በተጨማሪም ነባር ዝርያዎች የተፈጥሮ አካባቢ ለውጦችንም ሆነ በሽታን ከመቋቋም ባሻገር ያለ ግብርና ግብዓቶች ተመጣጣኝ ምርቶች ሊሰጡ ይችላሉ። ለዘመናዊ የምርጥ ዘር ግኝትም ነባር ዝርያዎች መሰረታዊ ግብዓቶች ናቸው።

ዝርያዎች ለሰው ልጅ በዋናነት የምግብ ምንጮች ናቸው። በተጨማሪም ዕለታዊ ንፁህ ውሃን እንድናገኝ፣ የአፈር ለምነት እንዲጨምር፣ የተበከለ ጋዝን ወደ ጠቃሚ ጋዝ በመቀየሩ ሂደት ጉልህና የማይተካ ሚና ይጫወታሉ።

ለብዙ ዘመናት በጥቅም ላይ ሲውሉ የነበሩት ደቂቅ አካላት የዕለት ተዕለት ፍላጎታችን ውስጥ ከፍተኛ ሚና አላቸው። ደቂቅ አካላት በግብርና፣ በኢንዱስትሪ፣ በመድሃኒት ቅመማና የአካባቢ ሚዛንን በመጠበቅ ረገድ የሚያደርጉት አስተዋፆ በቀላሉ የሚገመት አይደለም።

የሥርዓተ ምህዳር አገልግሎት ተፅዕኖዎች

የሰው ልጅ በሥርዓተ ምህዳር አገልግሎቶች ላይ ያለው

ፍላጎት ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ በመሄድ ላይ ይገኛል።

በዚህ መጠን ሥርዓተ ምህዳሮች ቀጣይነት ባለው መልኩ የሚሰጧቸው አገልግሎቶች በሰው ልጆች እንቅስቃሴዎችና ተግባራት እየተጎዱ መጥተዋል።

ከዚህም ሌላ የአገልግሎቶች መዘባት ለበሽታ መስፋፋት ፣ ድርቅና ጎርፍ በመጠንና በሚከሰቱባቸው ጊዜያቶች ማጠርና መርዘም በተከታታይ መታየት ፣ በአጠቃላይ ለአየር ንብረት ለውጥ መዘባት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ይኖራቸዋል።

የሥርዓተ ምህዳር አገልግሎቶችን መንከባከብና መጠበቅ እንደ ሀገራችን ላሉ ታዳጊ ሀገሮች እጅግ አስፈላጊ ነው።

ለብዝሃ ሕይወት መመናመንና መጥፋት መንስዔዎች

ሥርዓተ ምህዳሮች በርካታ ኢኮኖሚያዊ ተግባራት የሚከናወኑባቸው እንደመሆናቸው መጠን ቅርፃቸውንና አሰራራቸውን ከዛም አልፎ ለውጥን የመቋቋም አቅማቸውን ሊቀይሩ በሚችሉ የተለያዩ ችግሮች የተጋለጡ ናቸው።

የህዝብ ቁጥር ሲያድግ ብዝሃ ሕይወትን የመጠቀም ፍላጎት ስለሚያድግ በብዝሃ ሕይወት ላይ የሚደርሰው ጫና ይጨምራል።

የሰው ልጅ ደህንነትና ዘላቂ ልማት እድገት ሙሉ በሙሉ ከየብስና ውሃማ ሥርዓተ ምህዳር ጋር የተቆራኘና ጥገኛ ነው። ይህም ማለት ሥርዓተ ምህዳሮች በማንኛውም የሰው ልጅ ተግባራትና እንቅስቃሴ በሚደርስባቸው ጫና የሚሰጡት አገልግሎቶች በመጠንም ሆነ በአይነት ወይንም በጥራት ይቀንሳል።